

pokud jest výpověď účinná, kdežto podle dotčeného paragrafu kartelového zákona je konečným cílem sporu zjištění, zda je žalobce k prohlášení o odstupu oprávněn, nikoli zda prohlášení o odstupu řízené na odpůrce ve smyslu první věty uvedeného paragrafu jest účinné.

Neprávem spatřuje rekurs po této stránce rozpor v důvodech napadeného usnesení. V napadeném usnesení se označují poměry v době od 6. března 1935 do 31. března 1936 pouze jako podklad žaloby, nikoliv jako doba rozhodující pro posouzení žalobního nároku a v posledním odstavci napadeného usnesení je výslovně uvedeno, že spor jest posuzovati podle doby vynesení rozsudku soudu prvé stolice.

Je přisvědčiti stěžovatelčinu právnímu názoru, podle něhož odstup jest odůvodněn, jsou-li splněny podmínky první věty prvního odstavce § 26 kartel. zák. Pouze to, že by odstupující smluvce utrpěl škodu dodržením kartelové úmluvy, samo nedostačuje k důvodnosti nároku na odstup. Předpis druhé věty prvního odstavce § 26 zákona nestanoví nikterak samostatný důvod pro odstup, nýbrž přikazuje, aby bylo při úvaze o oprávněnosti odstupu přihlíženo i ke škodě, která by vzešla odstupem ostatním členům kartelu. Důvody napadeného usnesení však nejsou nijak v rozporu s tímto právním názorem.

Pokud se rekurs opírá o důvod napadeného usnesení, podle něhož vývozní možnosti silně kolísaly, a že proto nemůže žalobkyně tvrditi, že nemohla počítati s překážkami, jež se vývozu postavily v cestu tímto kolísáním, přehlíží, že napadené usnesení mluví o překážkách vývozu trvalého rázu, jež žalující firma při uzavírání smlouvy nemohla předvídati.

Není oprávněna rekursní výtká, že předmětem znaleckého posudku, jehož je zapotřebí podle stanoviska odvolacího soudu, jsou otázky ryze právní. Z odůvodnění napadeného usnesení vychází najevo, že předmětem posudku znalce má býti spolehlivý přehled o možnostech a podmínkách vývozu kyanovaného dřeva, na něž je žalobkynin podnik zařízen, a vysvětlení, zda a pokud by a z jakých důvodů žalobkyně utrpěla škodu, kdyby odstup povolen nebyl, resp. zda a jakou škodu a z jakých důvodů by utrpěla žalovaná, kdyby odstup od smlouvy povolen byl, dále že znalec má uvést i skutečnosti, z kterých bude lze usuzovati na to, zda by hospodářské podnikání žalující firmy bylo jinak považováno v ohrožení, ztíženo nebo znemožněno měrou, kterou smluvci uzavírající smlouvu nemohli při dbalosti řádného obchodníka předvídati. Odvolací soud tedy nepřikazuje do oboru působnosti znalce, aby učinil právní závěry, nýbrž úkol, aby byl soudu svými odbornými znalostmi nápomocen při zjištění skutečností a při učinění závěrů. Mylně má rekurs za to, že skutkový stav, jak se jeví podle obsahu spisu prvé stolice, postačí již k rozhodnutí věci.

Čís. 16635.

I. Tomu, že se odvolací soud věcně zabýval opožděným odvoláním, nelze odporovati ani tehdy, rozhodl-li odvolací soud ve věci samé usnesením podle § 519 č. 3 c. ř. s. s výhradou právní moci.

II. Při zkoumání otázky přípustnosti obnovy řízení nemá soud předbíhati rozhodnutí ve věci samé a zabývat se i důvodností nároku a rozhodnouti o nároku ve věci samé. Jestliže však tak přes to učinil, nemá nesprávný postup soudu v zápětí zmatečnost jeho rozsudku podle § 477 č. 9 c. ř. s., nýbrž vyšší soud jest oprávněn sám řešiti otázku přípustnosti obnovy a nahraditi pochybený výrok zrušujícím rozsudkem omezujícím se správně na řešení přípustnosti obnovy.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1938, R I 1385/37.)

K I. srov. rozh. č. 2277, 4394 Sb. n. s.

K II. srov. rozh. č. 16315, 16369 Sb. z. a n.

Žalobce Lubomír K. se domáhá žalobou 1. povolení obnovy řízení ve sporu Jekateriny N. proti Lubomíru K. a Hedvice K., skončeného rozsudkem Cs IIIa 137/35, potvrzeným rozsudkem odvolacího soudu Co IV 247/35, jimiž byl směnečný platební příkaz ze dne 26. července 1934 ponechán v platnosti, a 2. změny uvedených rozsudků tak, že se uvedený směnečný platební příkaz, znějící na 10.000 Kč s 6% úroky ode dne 1. července 1932 do zaplacení a útraty sporu, i výroky o náhradě útrat zrušují a prohlašují za neúčinné. K odůvodnění žaloby přednesl: že v uvedeném základním sporu šlo o směnečnou zápůjčku, kterou svého času dal manžel nynější žalované z jejích peněz a jejím jménem žalobci a jeho manželce a o níž žalobce a jeho manželka tenkrát tvrdili, že ji zaplatili ing. N-ovi, manželu žalované, a že ten při vyplacení 1.000 Kč dal žalobci stvrzenku, že jest jeho pohledávka resp. jeho manželky, vyrovnána a že se směnka stává neplatnou. Tehdy žalobce resp. jeho manželka nemohli nabídnouti důkaz uvedenou stvrzenkou, ježto ji pokládali za ztracenou. V onom sporu tvrdil ing. N. jako svědek, že sice podepsal stvrzenku žalobci, že plně obdržel vyrovnávací kvotu a pohledávku své manželky, avšak popřel, že by tím prominul žalobci zaplacení směnečného dluhu ve výši 10.000 Kč. Po skončení sporu však žalobcova manželka našla koncem dubna 1936 uvedenou stvrzenku, a to ve spisech, které byly žalobci vráceny po uvolnění finančními úřady. Ta stvrzenka obsahuje pasus, v němž ing. N. prohlásil, že bianko směnka, odevzdaná svého času manželkou K-ovou, pozbývá platnosti. Soud první stolice zamítl žalobu v obou směrech uvedených pod 1. a 2. Důvody: Soud se musí především zabývat z úřadu otázkou přípustnosti žaloby o obnovu a pravostí i správností sporné stvrzenky a otázkou, zda byl ing. N., manžel žalované, zmocněn k uvedenému jednání ve smyslu §§ 1008 a 1238 obč. zák. Co do první otázky zjistil soud, že Heda K. nabyla uvedenou potvrzenku 23. nebo 24. dubna 1936 náhodou při prohlížení korespondence. Tím má soud za dokázáno, že jest tu důvod podle § 530 č. 7 c. ř. s. a že žaloba byla podána včas ve smyslu § 534 č. 4 c. ř. s., když byla podána dříve než za měsíc od nalezení důkazu. Co do otázky, zda manžel žalované ing. N. byl zmocněn podle §§ 1008 a 1238 obč. zák., se žalobce ani nesnažil vyvrátiti tvrzení žalované, že ona nedala svému manželu zvláštní plnou moc podle § 1008

obč. zák., kteréžto tvrzení potvrdila, byvši slyšena co strana k důkazu. V souzeném případě by šlo o darování nebo bezplatné zřeknutí se práva se strany žalované vůči žalobci anebo aspoň o narovnání a k tomu by byl ing. N. musil míti zvláštní plnou moc ve smyslu § 1008 obč. zák., opravňující k uzavření narovnání resp. znějící na konkrétní prominutí směnečné pohledávky. Je pravda, že podle § 1238 obč. zák. ing. N. jako manžel žalované měl zákonnou plnou moc za ni jednati, avšak taková plná moc manžela nestačí k jednáním, jež vyžadují zvláštní plné moci ve smyslu § 1008 obč. zák. Když tedy žalobce nadokázal, že ing. N. měl takovouto zvláštní plnou moc, má soud za to, že i tehdy, kdyby ing. N. uzavřel se žalobcem tvrzené jednání, neuzavřel by je platně a závazně i za žalovanou, nebyl-li k tomu žalovanou zmocněn. Již z toho důvodu bylo žalobu o obnovu zamítnouti. Jen pro úplnost se zabýval soud otázkou, zda skutečně došlo k tvrzenému narovnání. To ujednání opírá žalobce o stvrzenku z 9. listopadu 1929. Soud však nemohl míti za dokázáno, že poslední věta této stvrzenky byla napsána před jejím podepsáním ing. N., neboť ten jako svědek se nemůže upamatovati, zda v době jeho podpisu bylo ve stvrzence uvedeno, že biankosměnka odevzdaná mu svého času manželkou K-ovou pozbývá platnosti. Ani svědek J., který stvrzenku sám diktoval, se nepamatuje na sporný pasus. Naopak oba svědci seznali, že se o směnce při sporném ujednání mezi ing. N. a žalobcem vůbec nemluvalo, nýbrž pouze o pohledávce ing. N. přihlášené k vyrovnání K-ovu. Proto soud nemá za dokázáno, že na ní v době podpisu potvrzenky ing. N. sporný pasus byl nebo nebyl. Žalobce sice při důkazu výslechem stran udal, že ing. N. potvrzenku podepsal v tom znění, v jakém jest dnes, avšak pro spolehlivý důkaz o této okolnosti udání žalobce nestačilo, neboť žalobce s oním tvrzením zůstal osamocen a sám má majetkový zájem na sporu, takže jeho tvrzení, které soud ocenil volně podle § 272 c. ř. s., není takové, aby samo stačilo k zjištění existence dotčeného pasusu. **O d v o l a c í** s o u d zrušil napadený rozsudek a prvému soudu uložil, aby po právní moci zrušujícího usnesení dále o věci jednal a vydal buď zvláštní rozsudek o důvodu a přípustnosti obnovy podle § 541, odst. 1, c. ř. s., anebo povolil-li obnovu, aby rozhodl zároveň o věci hlavní, šetře předpisu § 542 c. ř. s. **D ů v o d y:** Jde o žalobu o obnovu z důvodu uvedeného v § 530 č. 7 c. ř. s. Důvod obnovy je prokazován listinou, jež však nebyla přiložena k žalobě, nýbrž až při ústním jednání dne 21. října 1936. Nemělo tedy především býti jednání a rozhodnutí o přípustnosti a o důvodu obnovy spojeno s jednáním o věci hlavní podle § 540, odst. 1, c. ř. s., nýbrž mělo býti jednáno a rozsudkem rozhodnuto toliko o důvodu a přípustnosti obnovy řízení podle § 541, odst. 1, c. ř. s. Ustanovení § 540 c. ř. s. je rázu výjimečného a se zřením na to, že jde o právo formální, nelze je rozšiřovati na případ, kdy se listina předloží teprve později (arg. § 541 slova: »ve všech ostatních případech«, viz Ottův Soustavný úvod díl III, str. 159). Je proto přisvědčiti odvolateli, že se prvý soud neměl pouštět do řešení věci hlavní. Nesprávné jsou však dovolatelovy vý-

vody, že by již dosažení obnovy samo mělo v zápětí zrušení rozsudku vydaného v základní rozeprě, neboť to se může státi teprve, když se zvláštním rozsudkem povolí obnova řízení, jak se to žádá v žalobní žádosti pod 1. Teprve pak možno rozhodnouti ve věci hlavní, ať vyhověním, či zamítnutím žalobní žádosti pod 2. Po odděleném jednání a rozhodnutí o povolení obnovy mohl by ovšem prvý soud vydati usnesení podle § 542 c. ř. s. a pojmouti rozhodnutí o přípustnosti obnovy do rozhodnutí o věci hlavní. Rozhodnutí prvního soudu má však i další, odvolatelem nevytýkanou vadu, k níž však nutno přihlížeti z úřadu (§ 494 c. ř. s.). Rozsudek je sám se sebou v rozporu, když přes to, že žalobní žádost o povolení obnovy ve výroku rozsudečném zamítá, přece řeší ve výroku i věc hlavní. Není-li obnova přípustná, pak již tím jest i hlavní věc pro navrhovatele obnovy nepříznivě vyřízena a nelze se do jejího řešení vůbec pouštět. Rozsudek je pro tento odpor ve výroku i zmatečný (§ 477 č. 9 c. ř. s.). Krom toho výrok o zamítnutí žaloby o obnovu odporuje i rozhodovacím vývodům, neboť podle nich by bylo možno souditi, že prvý soud pokládá žalobu o obnovu za přípustnou. (Následují důvody týkající se otázky včasnosti odvolání.) Bylo proto včasnému odvolání vyhověno.

N e j v y š š í s o u d uložil odvolacímu soudu, aby o žalobcově odvolání znova rozhodl.

D ů v o d y:

Nelze ovšem přihlídnouti k stěžovatelovým vývodům, pokud potírají názor odvolacího soudu, že odvolání žalobcovo bylo podáno v zákonné lhůtě, že tedy nebylo opožděné. Uznal-li odvolací soud, třebaš omylně, odvolání za včasné, nelze tomu vůbec odporovati ani rekusem (§ 519 c. ř. s.), ani dovoláním, poněvadž taková vada nepatří mezi důvody uvedené výčetno v ustanoveních §§ 503 a 519 c. ř. s. (rozh. č. 2277, 4394 Sb. z. s.). Jde tu o řešení předběžné otázky, kterou se dovolací soud nemůže obírat ani tehdy, rozhodl-li odvolací soud ve věci samé usnesením podle § 519 č. 3 c. ř. s. s výhradou právní moci.

Důvodná jest však výtká, že odvolací soud mylně dospěl k úsudku, že rozsudek soudu první stolice je zmatečný podle § 477 č. 9 c. ř. s. Odvolací soud shledává totiž rozpor rozsudkového výroku v tom, že procesní soud, ač zamítl žalobní žádost o povolení obnovy, vyřídil svým výrokem zamítavě též další žalobní žádost ve věci samé. V tom však nelze spatřovati řečený zmatek. Odvolací soud poukazuje sice právem na to, že procesní soud nepostupoval správně při zkoumání otázky přípustnosti obnovy a důvodnosti nároku ve věci samé a že zamítnutím návrhu na povolení obnovy jest i hlavní věc pro žalobce nepříznivě vyřízena, takže se prvý soud do jejího řešení neměl pouštět. Ale zamítnutí návrhu na povolení obnovy znamená důsledně i zamítnutí návrhu na zrušení dřívějších rozsudků a na vydání nového žalobci příznivého rozhodnutí ve věci hlavní, takže o rozporu rozsudkového výroku ve

smyslu § 477 č. 9 c. ř. s. nemůže býti řeči. Odůvodnil-li procesní soud mimo to ještě věcně své zamítavé stanovisko v hlavním sporu, bylo to sice zbytečné a nesprávné, neboť procesní soud zkoumaje otázku přípustnosti obnovy, nesměl nikterak předbíhati rozhodnutí ve věci samé (rozh. č. 16369 Sb. n. s.), ale nejde tu o zmatek odvolacím soudem vytýkaný. Pokud však odvolací soud míní, že skutková zjištění prvního soudu neodůvodňují zamítnutí návrhu na povolení obnovy, jde v podstatě jen o právní posouzení této otázky, kterou odvolací soud sám může řešiti, při čemž může nahraditi celý výrok prvního soudu změňujícím rozsudkem druhého soudu omezujícím se správně na řešení této otázky (rozh. č. 16315 Sb. n. s.). Důvody, z nichž odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu, tudíž neobstojí, pročez bylo usneseno, jak shora uvedeno.

Čís. 16636.

Výklad pojistných podmínek o splatnosti požární pojistky po skončení šetření o nevině a výši škody a vliv trestního řízení na splatnost pojistitelova plnění z požární pojistky.

Povinnost pojistitele k výplatě požární pojistky nenastává již zproštěním pojistníka z obžaloby pro trestný čin vztahující se na založení požáru pojištěné budovy, byla-li povolena obnova trestního řízení. Rozhodující jest, jak se jeví trestní věc po hmotné stránce.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1938, R I 1490/37.)

Žalobce byl u žalované vzájemné pojišťovny »S. F.« pojištěn proti škodám z požáru své usedlosti. Dne 13. března 1932 uvedená usedlost vyhořela. Odškodňovací suma byla určena částkou 66.469 Kč. Žalovaná pojišťovna složila u okresního soudu v J. podle § 1425 obč. zák. 25.196 Kč, 24. září 1935 zbytek do 57.733 Kč a 2. září 1936 dalších 8.399 Kč, dohromady 66.132 Kč. Podle obsahu pojistné smlouvy nastává splatnost odškodného uplynutím jednoho měsíce po oznámení pojistného případu, když však vyšetřování ke zjištění oprávnění k požitku nemohou býti skončena bez zavinění ústavu v uvedené měsíční lhůtě, teprve čtrnáctým dnem po jejich skončení; dokud není usedlost znovu vystavěna, náleží pojistěnci nejvýše $\frac{2}{3}$ zjištěného odškodného; placení odškodného se má státi v obchodních místnostech žalované pojišťovny, t. j. v Ch. Tvrdě, že žalovaná pojišťovna přes to, že byl žalobce zproštěn obžaloby pro zhárství, nevyplatila mu ihned odškodňovací sumu, že zcela neodůvodněně učinila subsidiární návrh, že mu z toho zdráhání vzešla velká škoda, ježto pro otálení s novostavbou, které bylo způsobeno nevyplacením odškodňovací sumy, nemohlo býti upotřebeno zdí (škoda 9.000 Kč), že nemohlo býti opatřeno nutné nářadí k obdělání polí a luk, že výnosnost polí klesla, krávy musily býti se ztrátou pro-